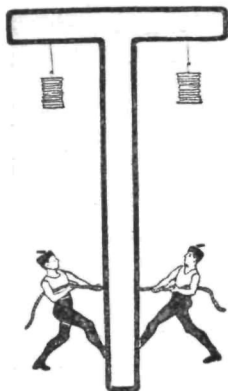

CVETINOMIRSKI:

Jagnje.

(Koniec).

III.

iste dni — bilo je pod jesen — se je zgodilo, da je prišel po »njeno« jagnje nenadoma mesar. Tolstog in zabuhel, desnico v hlačnem žepu, je odgnal krotko žival skozi vas. Marica je tekla za njim in kričala na vse grlo, da je jagnje »njeno«, samo njeno in nikogar drugega na svetu; ali mesar se ni zmenil za njeno vpitje, gnal je jagnje svojo pot dalje... Takrat se je sesedla Marica na rob ceste, in solze so ji stopile v oči.

»Moje jagnje so mi vzeli...«

Vsa objokana se je vrnila po cesti domov, kjer sta jo že čakala pred pragom Potokar in Potokarica; kraj njiju je stal tudi Tinko, lica na smeh, roke nad glavo sklenjene.

»Čemu si tekla za mesarjem?... Čakaj me, potepenka!«

In Potokarica je planila z vzdignjenima rokama nad njo.

Marica si ni upala bežati.

»Tinko, varuj me... prosi zame!« — se je z rahlo nagnjenim tilnikom ozirala proti smejočemu se dečku.

A Tinko je ni varoval, ni prosil zanjo... Že so padale Potokaricične močne pesti trdo na njeno glavo, na njene prsi, na njen hrbet.

»Le še, le še!« — je s hohotajočim se glasom prigovarjal Potokar, Tinko pa se je smejal zadovoljno kakor prej.

Marice niso boleli toliko težki udarci, bolela jo je Tinkova malobrižnost, ki je bila skoraj podobna zlobi. Čemu je bil obljubil na pašniku, da bo stal vedno na njeni strani ter da bo vedno govoril zanjo? Zdaj, ko je prišla priložnost, da bi jo zagovarjal, je pa noče zagovarjati, ampak se ji celo hudomušno smeje!

Pod ploho udarcev na tla padla se je obrnila proti Tinku.

»Sram te bodi! Obljubo si prelomil, lagal si!«

Takrat sta skočila vanjo Potokar z ene, Tinko z druge strani; kdo izmed njiju jo je bolj bil, tega Marica ni mogla dognati, zakaj pred očmi se ji je jelo temniti; čutila pa je, da se vzdiga v njenem srcu sovraštvo proti Tinkovi nenadni izpremembi in proti njegovemu zahrbtnemu postopanju... Toda njeno sovraštvo ni trajalo dolgo časa. Ko so jo odnesli naposled docela zbito in obtolčeno v hlev, kjer je imela na stelji blizu živine svoje ležišče, je odpustila vsem skupaj, tudi Tinku... Njeno srce je bilo tako dobro, tako rado je odpuščalo in pozabljalo na vse prebite krivice...

Drugo jutro zarana jo je poslala Potokarica v prodajalnico. Ker je bila sobota, je obstala Marica mimogrede pri mesarjevi hiši, da bi videla še enkrat »svoje« jagnje. In videla ga je. V prostorni klavnici je stal zaliti mesar, jagnje privezano ob močan steber; hipoma je zavihtel ogromno sekuro v zrak, tako da se je doteknila skoraj stropa; nato je lopnil z njo naravnost na jagnjetovo čelo... Brez vzdihla, brez najmanjšega glasu se je zgrudilo jagnje mrtvo na tla...

Marica je kriknila, kakor da je bila udarila mesarjeva sekira po njeni glavi; takoj je skokoma zbežala proč od klavnice, skozi vas, proti domu...

Od tega časa dalje je postala še bolj tiha in mirna. Bala se je ljudi, bala Tinka, celo sama sebi ni zaupala. Nič več ni vriskala na pašniku; zakaj »njeno« jagnje, njeno največje veselje in tolažba, je bilo mrtvo...

Pričela se je šola; ali Marica ni mogla v šolo, zakaj iznenada je prav hudo zbolela, tako da je morala leči. Potokar je spoznal, da je zbolela samo zaradi svoje »hudobije in ničvrednosti«, mati Potokarica ni šla v svoji sodbi tako daleč. »Prehladila se je!« — je tarnala pred možem, »Kdo bo pa zdaj pasel?« — Materine misli je bil tudi Tinko.

Lepi jesenski dnevi so nastopili, preko polja in senožeti je vel mlačen veter, trgategv se je bližala — Marica je pa ležala na smrt bolna v hlevu na stelji, v mračnem kotu, ki je bil ves s pajčevinami preprežen. Temačno je bilo v hlevu, vzduh težak, čudno nasičen s toploto, ki je prihajala od živine. Marica ni vedela, ali je zunaj dan ali noč; vedno isti mrak je ležal pred njenimi očmi. Tudi ni mogla dognati, čemu je bila pravzaprav zbolela; samo toliko se je spominjala, da so jo nabili Potokarjevi enkrat do nezavesti. Razen starikave dekle, ki ji je nosila vsak dan v hlev nekoliko jedi, se ni zmenil nihče zanjo, kakor da leži tam v kotu kup gnoja. Marica ni zaradi tega nikomur zamerila; hvaležna je bila, da ji ni bilo treba ležati zunaj ob cesti, da je bila vsaj pod streho, četudi v hlevu; potrpežljivo je čakala smrti.

Nekoč o mraku se je zgodilo čudo; vrata v hlev so se odprla, in vstopil je s prožnimi koraki Tinko, v prožeči desnici krožnik grozdja.

»Na, Marica, jej grozdje!« —

Postavil je polni krožnik tik nje in sedel še sam na steljo.

Marica se je trudoma dvignila na komolca; ko pa je zapazila Tinkov obraz ves v dobrodušju, je omahnila nazaj na ležišče, in solze so ji polile lica... V tistem hipu pa se je že sklonil Tinko nad njo.

»Marica, odpusti mi!...«

Nekaj toplega in mehkega, kakor odsev iz nebes samih, je leglo božajoče na njeno dušo.

»Nimam ti česa odpustiti, Tinko...«

Sedel je bliže k njej, in videla je, kako so se svetile iz mraka njegove rosne oči. Pričela sta se razgovarjati.

»Povej, kaj je zdaj, večer ali jutro ali poldan? Tukaj v hlevu je vedno tako mračno.«

»Večer je zdaj.«

»Ali so lastovke že odletele na jug?«

»Že; prejšnji teden.«

»Ali je že bila trgatev?«

»Danes se je pričela pri nas.«

»Ali si videl kaj mesarja, tistega, ki mi je odvedel jagnje? Tako se ga bojim... morda pride v hlev nadme in me pobije...«

»Otrok!... Mesarja sem videl.«

Težko je zasopla.

»Tinko, jaz bom umrla, in nič več me ne bo na svetu.«

»Ne boš umrla, Marica, ne; jaz ne pustim tega. — Veš, očetu porečem, da ti mora kupiti drugo jagnje, pa boš spet ozdravela.«

»Ne bom ozdravela, ne, nikdar več...«

In res ni ozdravela, pa tudi Tinkova obljava je ostala neizpolnjena...

Z vsakim novim dnem se ji je smrt bolj bližala. V topi dremavici, osamela, brez tolažbe, je primišljala čudne, prav nič otroške misli; to so bile tiste misli, ki so se ji bile vzdignile v srcu takrat na pašniku; a tudi zdaj jih ni mogla razrešiti — teh črnih vprašanj, četudi so ji misli jako dozorele. V vseh njenih mislih pa je strašil mesar, ki je bil zdaj velik do neba: njegova sekira, ki jo je držal nad glavo, je molela strahupolno iz oblakov; na zemlji pred njim pa so se vile bele ceste mrtvih, belih jagnjet... Kaj je svet, kaj življenje, kaj človek? Marica je strmela v praznino in čakala odgovora. Kaj je človek? — Z visoko vzdignjeno sekiro se dotika neba mesar, jagnje pred seboj, in čaka, da zamahne na jagnjetovo čelo... Marica se je zbalala, zavpila je sredi sanj...

Tisti dan je umrla; samotna, mirna, brez človeka, ki bi ji bil stal ob strani.

Zapuščen je bil njen grob, nihče ga ni hodil obiskovat! Ko je šel nekoč Tinko iz cerkve, se je ozrl mimogrede tudi na Maričin grob. In ni se malo začudil; zakaj lepe divje rdeče rože so bile pričele poganjati na njem...

Molitev.

*Bogek, pošlji ptičko
rajsko tja v poljane;
pesem naj zapoje,
da vsa srca gane.*

*Krogle in šrapneli
bodo onemeli;
šum potihne bojni,
da bo konec vojni!*

*Pesem zmagoslavno
bomo vsi zapeli,
rajsko ptičko z mirom
radostno objeli.*

*Pošlji torej, Bogek,
pošto v bojno polje
z mirom zaželenim:
vse bo dobre volje!*

Andrej Rapč.